

Toelatingsbeleid moet grondwaterbeschermingsgebieden schoonhouden

In het nieuwe toelatingsbeleid voor bestrijdingsmiddelen wordt rekening gehouden met grondwaterbeschermingsgebieden. In principe is dit generieke beleid voldoende om alle problemen met bestrijdingsmiddelen te voorkomen. Of is dat een utopie? Moeten provincies de mogelijkheid hebben om lokale maatregelen te nemen? En wat voor soort maatregelen zijn dat dan? Dat bestrijdingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden voorkomen, blijkt uit het rapport 'Quick-scan risico's van bestrijdingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden', dat op 28 november in Utrecht werd gepresenteerd. Op deze door het IPO georganiseerde bijeenkomst stond het rapport en bovenstaande vragen centraal.

De quick-scan is een uitvloeisel van het IPO-programma Strategische Milieu Agenda. Het rapport, opgesteld door Royal Haskoning, beantwoordt twee vragen: welke typen grondwaterbeschermingsgebieden in welke regio's van Nederland zijn kwetsbaar voor uitspoeling van bestrijdingsmiddelen en om welke stoffen gaat het dan? En in hoeverre kunnen, naast het bestaande generieke toelatingsbeleid, aanvullende maatregelen worden ingezet en om welke maatregelen gaat het dan? De quick-scan laat duidelijk zien dat een aantal winningsgebieden risico loopt. Enkele gebieden in Limburg, Noord-Brabant, Gelderland, Overijssel en Drenthe lopen het meeste risico. Uit metingen van de kwaliteit van het ruwwater blijkt dat in ongeveer een kwart van de kleine grondwaterlichamen van de drinkwaterbedrijven bestrijdingsmiddelen voorkomen in een concentratie van meer dan 0,1 µg per liter en met een niet-incidenteel karakter. Ook bestaat een duidelijk verband tussen de kwetsbaarheid van het gebied en het daadwerkelijk voorkomen van bestrijdingsmiddelen: in 40 procent van de winningen die als zeer kwetsbaar worden beschouwd, komen bestrijdingsmiddelen voor.

De stoffen die het meest worden aangetroffen, zijn bentazon en BAM. Deze en andere stoffen die ook regelmatig voorkomen, zijn de komende jaren nog toegestaan. Omdat de uitspoeling naar het grondwater vertraagd plaatsvindt, zullen deze stoffen naar alle waarschijnlijkheid de komende jaren nog niet verdwijnen.

Hoewel het om een quick-scan gaat en resultaten niet tot vele decimalen achter de komma nauwkeurig zijn, is duidelijk dat bestrijdingsmiddelen een probleem vormen. Eén van de projecten om dit probleem aan te pakken, is 'Schone bronnen', een samenwerkingsverband van de VEWIN, Unie van Waterschappen, LTO Nederland en NEFYTO (Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie, de brancheorganisatie van de Nederlandse agrochemische industrie), dat gezamenlijk

probeert verontreiniging met bestrijdingsmiddelen tegen te gaan. Dat gebeurt op een pragmatische, gebieds- of branchegerichte manier, blijkens het verhaal van André Bannink (VEWIN). Door de samenwerking met de direct betrokkenen zijn deze projecten vaak succesvol.

De eerste fase van het project is afgerond. Daarin zijn vijf stoffen aangepakt: bentazon, carbendazim, isoproturon, methomyl en terbutylazin. Dat betekent niet dat deze stoffen totaal zijn verdwenen, maar ze zijn stevig op de agenda gezet. Voor stoffen die uitspoeling kunnen veroorzaken, heeft de

bestrijdingsmiddelenhandel toegezegd om het gebruik ervan af te raden in grondwaterbeschermingsgebieden. In de tweede fase worden vijf andere stoffen centraal gesteld: MCPA, dimethenamid-p, pirimifos-methyl, dichlobenil en 2,4-D.

Het onderwerp communicatie kwam ook veelvuldig terug in de aansluitende discussie. In subgroepen werd telkens een tweetal aanbevelingen uit de quick-scan onder de loep genomen en waar nodig aangevuld. Zo werd aangegeven dat het voor de rijksoverheid belangrijk is dat ze het (nieuwe)

Uitreiking Rob Faasen Vaas

Tijdens het symposium werd de 'Rob Faasen Vaas' uitgereikt, een prijs voor 'onderscheidende activiteiten op het gebied van waterkwaliteit en gewasbeschermingsmiddelen'. Rob Faasen leverde bij het Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA) een aanzienlijke bijdrage aan het in kaart brengen en, voor zover mogelijk, oplossen van het waterkwaliteitsprobleem. De wisseltrofee ging vorig jaar naar de VEWIN. De winnaar mag zelf de volgende winnaar aanwijzen. Namens de VEWIN overhandigde André Bannink de trofee aan de provincie Noord-Brabant voor het project 'Schoon water voor Brabant'.

toelatingsbeleid duidelijk naar de provincies uit kan leggen. De provincies hebben hun eigen verantwoordelijkheid om de grondwaterkwaliteitsdoelen (zowel nationaal als in EU-verband) te realiseren. Zij dienen, eventueel met de waterleidingbedrijven, te bekijken of aanvullend beleid nodig is. Als dat zo is, verdient het de voorkeur dit aanvullende beleid niet per provincie te gaan uitvinden, maar samen met andere provincies. Het IPO zou hier een centrale rol in kunnen en willen spelen.

Metten is weten, en daarom speelt monitoring een belangrijke rol. De uitwisseling van data uit verschillende bronnen is nog vaak een probleem, maar aan standaarden wordt hard gewerkt. Ook meet men voor verschillende doelen: deze gegevens kunnen niet naadloos aan elkaar worden gekoppeld. De verschillende meetnetten van bijvoorbeeld de provincies, Rijkswaterstaat en de drinkwaterbedrijven zouden op centraal niveau afgestemd moeten worden. Op dit punt leverde de bijeenkomst resultaat op: in januari schuift de Commissie Toelatingsbeleid Bestrijdingsmiddelen (CTB) aan bij het nieuwe Platform Meetnetbeheer om de mogelijkheden tot samenwerking te bekijken. Tenslotte werd aangegeven dat het door TNO opgezette databestand DINO een goede basis vormt om gegevens (verder) uit te wisselen.

Of het nieuwe toelatingsbeleid daadwerkelijk voldoende is om problemen met bestrijdingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden in de toekomst te voorkomen, is nog niet duidelijk. Ook de, vanuit alle hoeken afkomstige, aanwezigen op deze bijeenkomst durfden dat niet te voorspellen. Of aanvullend beleid dus nodig is, moet nog blijken. Wel is duidelijk, getuige de uitkomsten van de quick-scan, dat het probleem met bestrijdingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden algemeen voorkomt en wijd verbreid is. Ook liet de grote opkomst zien dat het probleem onderkend wordt en dat de bereidheid daar gezamenlijk aan te werken aanwezig is.